

Р
1571983

СЕЛЯНСТВО, ЗЕМЛЯ I ВЛАДА

В ПЕРІОД
УКРАЇНСЬКОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ
(1917 – 1921 РР.)

Корновенко С. В., Земзюліна Н. І., Ковальова Н. А., Малиновський Б. В.,
Масненко В. В., Морозов А. Г., Михайлук О. В., Пасічна Ю. Г.

Монографію присвячено вивченю соціокультурних трансформацій в українському селі на початку ХХ ст., аналізу аграрного законодавства, проведенню перетворень у сфері землеволодіння та землекористування в українському селі різними політичними силами періоду Української революції 1917 – 1921 рр.

Книга розрахована на науковців, викладачів, студентів, а також на широкий загал читачів, усіх, хто прагне повніше осягнути події Української революції 1917–1921 рр. Монографію підготовлено згідно з держбюджетною темою «Українська революція (1917–1921 рр.): селянський фактор» (номер державної реєстрації 0118U003864).

ЗМІСТ

<i>Вступ.....</i>	5
Розділ 1. Українська революція (1917–1921 рр.): селянський фактор.....	9
1.1 Суб'єктний складник Української революції (С. В. Корновенко).....	9
1.2 Селянство як основна мілітарна сила доби Української революції 1917 – 1921 рр. (В. В. Масленко).....	17
1.3 Жіноче населення українських земель в умовах революційних трансформацій початку ХХ ст. (Н. І. Земзюліна).....	40
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	55
Розділ 2. Політика Тимчасового уряду з вирішення аграрного питання та її вплив на події в Україні (Ю. Г. Пасічна).....	69
2.1 Суспільно-політична активність селянства України в 1917 р.....	69
2.2 Аграрна законотворчість трьох коаліцій Тимчасового уряду.....	77
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	112
Розділ 3. Аграрна політика Центральної Ради (Н. А. Ковальова).....	119
3.1 Формування керівних органів земельної адміністрації в Україні влітку 1917 р., перші земельні законопроєкти, III Універсал.....	119
3.2 Обговорення аграрного питання Українським краївним земельним комітетом та VIII сесією Центральної Ради, ухвалення земельного закону 18 січня 1918 р.....	124
3.3 Аграрна політика Центральної Ради у березні – квітні 1918 р., ставлення до неї селянства.....	128
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	133
Розділ 4. Діяльність уряду Української Держави у сфері аграрних відносин (Н. А. Ковальова).....	139
4.1 Основні напрями аграрної реформи Української Держави.....	139
4.2 Розробка аграрного законодавства.....	144
4.3 Перегляд положень про землеустрій, причини невдачі аграрної реформи.....	150
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	152
Розділ 5. Аграрна політика Австро-Угорщини й Німеччини в Україні (1918 р.) (Б. В. Малиновський).....	175
5.1 Період Української Народної Республіки: Центральні держави й визначення зasad аграрної реформи в Україні.....	175
5.2 Період Гетьманату: Центральні держави й реалізація зasad аграрної реформи в Україні.....	188
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	200

Розділ 6. Аграрна політика Директорії УНР (Н. А. Ковальова).....	205
6.1 Аграрна програма Директорії УНР та її реалізація (кінець 1918 – 1919 рр.).....	205
6.2 Пошуки Директорією УНР нових шляхів проведення агарної реформи в 1920 – 1921 рр.....	215
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	220
Розділ 7. Аграрне питання і його вирішення в ЗУНР (ЗОУНР) (Б. В. Малиновський)...	228
7.1 Особливості аграрного питання на західноукраїнських землях.....	228
7.2 Становлення національної державності на західноукраїнських землях, розробка аграрного законодавства.....	230
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	239
Розділ 8. Теорія і практика вирішення аграрного питання Особливоюнарадою(С.В.Корновенко).....	245
8.1 Проект аграрної реформи міжвідомчої земельної комісії та земельної комісії В. Колокольцова (березень – липень 1919 р.).....	245
8.2 Результати роботи земельної комісії О. Билимовича – В. Челіщева (липень – листопад 1919 р.).....	254
8.3 Політика Особливої наради зі стабілізації соціально-економічної ситуації на селі.....	267
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	284
Розділ 9. Аграрна політика Уряду Півдня Росії (С. В. Корновенко).....	300
9.1 Напрацювання земельними комісіями аграрного законодавства Уряду Півдня Росії.....	300
9.2 Зміст врангелівського аграрного законодавства.....	310
9.3 Волосні та повітові земельні ради: створення і діяльність із розподілу і закріплення землі у приватну власність селян.....	323
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	342
Розділ 10. Радянська аграрна політика періоду Української революції (1917 – 1921 рр.) (О. В. Михайлук, А. Г. Морозов).....	360
10.1 Програмні положення більшовиків із аграрного питання.....	360
10.2 Аграрні перетворення радянської влади.....	363
10.3 Наслідки «агарної революції».....	371
<i>Документи і матеріали до розділу.....</i>	381
Висновки.....	397
Список використаних джерел та літератури.....	405